

L a t w e e f c h u N w i s e s .

Nr. 43. Zettortdeenâ 21mâ Oktober 1848.

Nizzinahts behrns.

(Skattees Nr. 42. Veigums.)

4. Nizzinata behrna ustizziba un mahtes fwehtiba.

Paschâ zekka mallâ, fur no Piltenes us LEEPaju eet, irr pilfatinsch, fo ne gribbu Lewim pee wahrda peesault. Tanni pilfatina prett wakkara puffi irr kroggelis kahds. Tobrihd tas bija gauscham nolaishts. Deenas gaifma pa weetahm ween dabbuja eespihdeht eefschâ; jo lohgi bija ar dehleem aissifti. Ko Deems no augshenes dewa, nahza wifs arri us galwu, taddeht ka jumts bija gauscham nodruppis. Schinni kroggeli mahjoja kahda kristita atraikne, kas ar kahdu Schihdu nahts-laulibâ dsihwoja. Laudis tur rettim peenahza. Tik strohdera selleem tur bija fwehtdeenas kohrtelis. Gan ne stahweja ahnpuffe us tahpeli uswilhts: „Strohderu beedribas faeefchanas weeta,“ kâ daschâs weetâs mehds buht; bet ittin ihfi: „Strohderu ehrbegis.“ Ir to paschu ar leelahm publehem tik warreja islassiht. Daschu fwehtdeenu dsihwoja strohdera selki tur dserdami; kâ uttes us galwu lai puschu sprahgst. — Kahdâ wakkara, kad labbi bija isaurerjuschees, gahja sellis kahds us mahjahm. Pee kahdas kuhhts nostahjees sahka fwehreht, tas irr: atfleetees un tahlaki wairs ne eet. Ee gohws, kas tanni kuhhti bija, galwu pabahsufi pa durrim ahra usblaujahs tik dikti, ka sellis itt kâ no meega usmohdees sahka apfaunetees un us mahjahm straipaleht. Ne brihnees ne fo draugs, ka gohws teem besastes lohpineem dabbu spreddiki fazziht; jo basnizâ winni ne eet, kas tad zits lai winneem spreddiki fakka?

Schinni kroggeli isihreja Turris kahdu masu kambariti un arri kahdu wezzu buhdinu par smehdi, fur strahdaht. Pa wissu pilfatu ne bija zittur tik lehti weeta dabbujama, kâ scheitan. Drihs winsch eetaisija, ka warreja strah-

daht, un nehma sawu wezzu mahti pee sewim klah. Gan Kahrlis wehl mahtei leedsa pee Turra eet, jo tur ne effoht ne gohdigas istabas; tak mahte ne apdohmajahs wifs ilgi, un grabbaschinas bija pee Turra drihs prohjam. Gan ne bija Turra istabâ dauds leetas, tak istabina tihra. — Nu sahka Turris strahdaht. Selli turreht tam liffahs pa dauds buht. Lepni eesahkt un pehz pohstâ aiseet, bija tam no sawa brahta jaw firdi. Daschs darbs gaddijahs arri tahds, fo ne warreja weens strahdaht. Kad karstu dselsti us lakta grohsija, ne warreja pats no teefas sifst wirfâ. Ee nu schim mahte peedahwajahs: „Turri,“ fazzija winna, „es esmu dauds reis pee nelaika tehwa noskattijusehs un esmu arri daschu reisi pa johkeem winnam ar ahmaru prettim sittusi. Lewim gribbu no wifshas teefas to darriht.“ Eâ winna arri darrija. Turris pats stahsta: „Dauds reisahm man gauscham firds nosahpeja, to redsoht, ka wezza mahte itt kâ sellis ar stohrtuli preekschâ mannim pee kalschanas ar leelo ahmaru us dselsti prettim sitta. Dascha affara mannim lihds ar winnas sitteneem us dselsti noritteja.“ — Lai laudis ne redsetu, kahds schim sellis, aisklahja tas ar sawu preekschautu to smehdes lohdsinu. Arri sawas brihwstundas bija mahtei, fur ta atkal sawu namma buhschanu aplohpa, Kad Turrim waijadseja, palihdseja winna labpraht. — Lautini sinnaja scho brango ammatneeku ir schinni kroggeli atrast. Turris strahdaja duhschigi ween un bija ik reises, kad kahdam fo bija usnehmees taifiht, us wahrdu gattaws un ne liffahs ilgi gaiditees, ittin ka mannim us kahdu kurpineeku bija 14 deenas jagaida, kamehr tas mehru tik bija pataisijis, fo sahbahtus nomehroht, un 9 mehneschus, kamehr tad sahbacki rohka nahza. Par teem dewin mehnescheem, masakais, diwdesmit reises tam sinu laidu, gan arri pats pee winnu nogahju, tam gan ar labbu gan ar launu wirfâ stahjohs, tak

Katru reissi no ta ne fo zittu ne dabbuju, ka tik-
kai wianna deewaschanahs un swehreschanahs:
lai tam azzis ka bunduli isprahgstocht ahrà,
lai wels wiannu us to weetu noraujoht, ja
wiasch pariht pats ar sabbafeem ne buhschoht
klaht. Tak aistezzeja parihts pehz parihta,
un zif pa dewia mehnescheem to parihtu irr,
kamehr tad ar mohkahn dabbuju sawu apstel-
letu darbu rohka. Bet Surris ta ar sawu ap-
sohlschanu ne darrija wiss. Swehtdeen tas
arri ne to wissmasako neeku ne strahdaja. Tad
wiasch gabje ar sawu mahiti basniza. Kautschu
ammatneeki rettim basnizu atrohd, bija ta Sur-
rim dahrga un swehta weeta. Kur tschaklums
un Deewa bihjaschana lohpa strahda, tur
Deews dohd no augfchenes sawu swehtibu
klaht. Ta arri Surrim pee wianna sweedreem
Deews dewa swehtibu klaht. Deenischka mai-
site tam ne kad ne truhka. Mihlestiba, meers
un preeks mitta wianna mahjina. Te redsams,
ka Deewa meers arri tai wissflittaka buhdina
warr weetu dabbuht, kad tik meera behrni tur
eefschà mahjo. Kad pufsgads bija prohjam,
bija ihre arri aismakfata. Ir mahitei ne wai-
jadseja dauds apdohmatees, kursch meefneeks
galkas un kursch melderis miltus tai drihsak us
parradu dohtu: jo tai ne waijadseja ne kad ar
tukfchu rohku us lauku iseet. Ur wissu geuh-
tumu, kas tai bija ar ahmaru pretti fitttoht,
wianna tak fahka no jauna atfelt, un tas
mehnescha bahlums wiannai no waigeem no-
susteess. — Diwi gaddus bija Surris ar sawu
mahiti paschi ween strahdajufchi. Pa to laiku
bija Surris sawus ammata un namma rihkus
eegahdajees, un arri naudas kahdus 200 rubtus
us pagaideem isdewis. No augsteem un sem-
meem wiasch tappe gohdahts. Ur wisseem
wiasch pratta gohdam apeetees. No sawas
kahrtas wiasch ne gribbeja isstahtees ahrà, ka
daschi Latweefchi taggad darra, kas, kad tik-
kai Wahzu mehli dabbujufchi, ne gribbahs
wairs buht faukti par Latweefcheem.

Pehz diwi gaddeem isgrohsijahs wianna
dsihwe zittadi. Ne, ka strohdera sekli buhtu
wiannam prettim zehluschees, tadeht ka schis
kaldams un wihledams teem wiannu preekus tai
trohgeli buhtu pohstijis; jo wiannu starpa bija

dascham tik besgalka rihkle, ka tas ir pat karra
trohkfni buhtu pahrbtahwis, ne wehl Turra
kalschanu un wihleschanu. Bet schè bija kas
zits, kas wianna buhschanu isahrdija. Blak-
kam Turra smehdei bija jauks lohku dahrs un
dahrsa widdu brangs waffaras nammasch.
Dahrs un nams peederreja kahdai baggatai
gaspaschai, kam arri pilfata nams peederreja.
Ta mahjoja labprahht tanni dahrsu namma.
Schi bija ar kruhtim tik gauscham flimmiga,
ka ne warreja pilfata trohkfni ne buht panest,
tadeht wianna gribbeja schè kluffa meerà dsih-
woht. Bet ne bija atkal nekahda kluffuma, jo
Surrim bija smehde pa tuwu klaht. — Kahda
swehtdeenà likka ta Surri pee fewis atfaukt.
Schis ne likkaks dauds luhgtees un nonahza drihs.
„Mihlais Winkela kungs, juhs efeet brangs
un tschakls strahdneeks, bet juhfu darbs irr
man par fahpehm. Katrs juhfu ahmaru sitteens
irr mannim it ka juhs mannim us galwu fistu,
un katrs wilzeens ar wihli par dselstirr mannim
it ka tas pat mannu firdi eetu pahri.“ Surris
stattijahs ar behdigu firdi schai nabbaga gaf-
paschai azzis un atbildeja: „Es ne warru zit-
tadi; mannim un mannai wezzai mahitei wai-
jaga no teem ahmara fitteneem pahstees un
apgehrbtees, es tak ne dausohs waktas deht,
tas jaw irr mans ammats.“ „To gan sinnu,
ta atbildeja, „bet woi juhs ne warretu zittur
kur pa pilfatu weetas dabbuht?“ „Schè esmu
eefohpees, un pa wissu pilfatu gan mas preeksch
manna ammata weetas gaddisees. Ta arri
kur kahda gadditohs, ta buhtu atkal pa dauds
dahrga. Tad ween tik warru scho weetu at-
staht, kad pats warretu kur zittu kahdu mahjiau
nopirktees, un to wehl ne eefehju; jo naudas
naw mannim wairak, ka tikka 200 rubli.“
„Labi,“ atbildeja gaspascha, „isklauschina-
jeet, kur kahds nams irr pahrdohdams, un
tad nonahzeet pee mannim.“ Surris aisgahja
prohjam un strahdaja wehl daschas neddetas
sawà wezza buhdina. Katrs ahmara sitteens
fahpeja Surrim tik pat, ka tai gaspaschai. Lab-
prahht buhtu tas pamasaki dselstirr fittis, ja tik
ween ta arri sinnatu, ka wianna kaiminenei
galwa fahpeja. Tak Surris ne mittejahs klau-
schinahrt, kur kahdu namminu dabbutu pirkt.

Pehz tſchetri neddelahm wiſch nahza pee ſlim-
mas gaſpaſchas un tai teiza, ka effoht nams
dabbujams, bet waijagoht 800 rublus. Das
effoht brangi uſkohpts un wiſna ammatam
lohti derrigs. Arri wiſnas nammam tik tahti
nohſt, ka ſchihs auſim ne kaſ ne buhſchoht kai-
teht. Gaſpaſcha bija gauſcham preeziga par
tahdu ſinnu, un tappinaja labpraht Surrim
tohs waijadſigus 600 rublus, bes ka wiſna
par to kahdus augtus buhtu gribbejuſi. Nams
bija nopirſts un aiſmaſſahts, un Surris ſtrah-
daja drihs pats ſawâ nammâ un mahjâ. Tê
nu wiſch iſhti atſinne, ko taſ wahrds no-
ſihme: Wezzaku ſwehtiba uſtaifa behrneem
nammus.

Surris bija kâ labſ ammatneeks iſflawehts
un darba ſchim arri ne truhka. Saunais nams
bija tik leels, ka daſchas iſtabas warreja iſ-
ihreht. Tê nu peenehma ſelli un ne waijadſeja
wairs mahtei ar ſawu ſkohrteli ſmehdi nahkt
Surrim paligâ. Reween ſelli, bet arri drau-
dſeni Surris drihs ſewim gahdaja. Jaw da-
ſchu ſohli bija Surris ſawa wezza meiltera mei-
taſ, Karlihnes labbad, dabbujis ſpehrt; ne
uſ dantſcheem, jo tur Karlihnei ne kahda preeka
ne bija. Arri Surrim ar ſawu ſchlihbô kahju
ne buhtu tur lahgi gahjis. Karlihnes tehwa
mahjâs arri nê. Jo wezzais Zemmis duſmo-
jahs uſ Surri, ka taſ bija pats par meilteri
palizzis, un ne ſtrahdaja wairs pee wiſna.
Bet retta ſwehtdeena aiſgahja, kur Surris no
baſnizas nahkdams, ne buhtu gar Zemmis loh-
geem gahjis garram. Sr Karlihne nopratte
ſawu laiku un bija, ja jelle maſ warreja buht,
katru reiſi ſawâ weeta, no kurrenes wiſna ar
ſawu ſmaididamu waidſinu Surri wilka klah.

Pehz kahda laika pahrrreifaja Tannis, Zemmis
dehls, no ſweſchuma mahjâs. Schis tubliht
Surri ſawu wezzu draugu apmekleja. Dauds
reiſahm, ſwehtdeen pehz puſsdeenâs, ſchee diwi
rohku eekſch rohkaſ ſakehrufchees ſchurp, turp
zeeraja, par ſcho un to pahrrunnadamees.
Zaur tam palikka Surris ar ſawu wezzo mei-
ſteri atkal draugi ſawâ ſtarpâ. Wezzais arri
nomannija, ko Surris pee wiſna daudſ reiſ
nonahzis iſhti ſchê apmekleja. Wiſch bija par
to ittin ar meeru un dohmaja, ka pee ta wihra

wiſna meitei gan maiſe ne truhſſchoht. Lab-
baki ne ka tehws bija Karlihne ar meeru. Schi
nopratte labbi, ka taſ, kaſ ſawu mahti tâ
mihloja, arri deenâs ſawu ſewu mihlehs.
Arri mahtei Surris to leetu ne apſlehpa, kâ
taggad jauni laudis darra, kad uſ prezzefcha-
nohs dohma, wezzakeem ne wahrdinu no-tam
ne peeminnejuſchi. Mahtei bija par to leels
preeks, un ſchi bija ar Karlihni it warren ar
meeru. — Kahdâ ſwehtdeenâ Surris pee Kar-
lihnes wezzakeem nonahzis uſrunnaja ittin
taſni tohs, woi tee gribboht wiſnu par ſnohtu
uſnemt woi nê. Schee uſnehma to ittin ar
mihlu prahtu, un iſluhdſahs ſchim ſwehtibu
no Deewa uſ to jaunu dſihwes kahrtu. Arri
Karlihni wiſch uſrunnaja turpat wiſnas wez-
zaku preekſchâ, fazzidams: „Karlihne mihla!
juhs bijat mannim par waddonu, kad uſ ſwe-
ſchumu reiſaju, woi ir juhs gan warretu man-
nim par zekta beedri buht uſ to dſihwibas zektu?
un ar mannim lihds ſtaigahſ lihds pat to bei-
dſamo meera pilſatinu, to mihlu kapſehtu?“
— Woi wiſch to nu tâ no weenas weetas pa
rindi ween iſteizis ahra, jeb arri pee tam weenu
ohtru reiſi aiſrahwees, un atkal no jauna at-
nemdamees to iſteizis, to es ne ſinnu. — Kar-
lihne fazzija: „ja,“ un tanni paſchâ deenâ no-
nahza wiſni pee Surra mahtes. — Lai wiſſu
to bruhtes kahrtu Sewim iſteizu, to ne warri
Tu draugs mihlais no mannim pagehret.
Mannim no pat rudſu plauſchanas laika pirſti
wehl gauſcham ſtihwi, un ſpalwa ne gribb ne
buht lahgi pa papihri tezzeht, kur tad lai tah-
dus ſaldus un jaukus wahrdus tik daudſ uſ-
rakſtu? Tik brihnum par ſihrupu un meddu
naw wiſſ ſchis pahris pahrwahrtuſchees, ka
wiſni buhtu weens ohtram rakſtijjuſchi: „Kaut
wiſſas kohku lappinas papihri pahrwahrtuſtohs“
u. t. j. pr. Tik to Sewim wehl peeminnu,
wiſni weens ohtram rohkaſ dohdami apſohli-
jahs, par Surra mahti labbi gahdaht, ka ta
wehl ſawu dſihwes wakkarinu warretu weegli
un meerigi ſagaidiht.

Pawaffari, kad wiſſi putnini no ſweſchuma
mahjâs dohdahs, wedda Surris ſawu gaſpa-
ſchu arri mahjâs. Kahſas un laulibas kahrtu
arri Sewim ne aprakſtiſchu, tadeht kâ Tu pats

jaw laulibâ effi un sinni, ka tas wijs pee laul-
neekem noteekahs. Deew's winnus swehtija
laufâ un mahjâ. — Ar sawahm publeh'm un
Deewa swehtibu wiensch eekrahja til dauds, ka
warreja tai gaspafchai to parradu gohdigi at-
lihd'sinaht. — Tak mahtei wehl behdas us firdi
gulleja, par sawu dehlu Kahrlî. Zilweku pa-
mahzifchana un Deewa pahrmahzifchana ne
bija winnam ne ko lihds'ejuschas. — Effoht
bijis afmins kahds, ko par spekpuffi faufufchi.
Pee bahrga wehtras un pehrkona gaisa tappis
tas til mihl'fts, lai naglas eekschâ dsenn. Ef-
foht arri ar naglahm lihds pat semmei peefists
pils. Sa nu afmins til mihl'fts tohp no bahrga
gaisa, woi tad ne waijadsetu arridsan Kahrtâ
firdi mihl'ftai tapt zaur Deewa pahrmahzifcha-
nas wehtrahm? Bet pehz zilweka faprafcha-
nas gan masa zerriba; jo wezzaf's buks jo stih-
wafi raggi, jo wairak lihderibâ nodewe'es, jo
gruhtafi nahk'ahs labbote'es. Tak Deewa
gudriba, spehks un padohms irr neisprohtami.

Nu, draugs mihl'ais, woi effi wehrâ neh-
mis, ka schis stahsts lihds'inajahs tam leelaka-
jam pulkam no teem notikkumeem, ko wezz-
mahte mums stahstija? Tas nizzinahts behrns
tohp pehzak mahtei par preeku un selta deh-
linfch atkal par behdahm.

Ko schis notikkums mahja, to tak pats sin-
nafi, un ja Tu to wehl ne warretu islohbiht
ahra, tad ne buhtu wehrts, ka wehl kesteris effi.

Sweizini Sawu seewu un behrnikus no man-
nim. Wezzteh'wu mihlestibâ un ustizzibâ esmu
un paleeku Saw's draugs

Fr. Warm.

Teefas fluddinaschanas.

Kad schi pagasta teefa to us to 25to Oktober f. g.
noliftu bahriau mantas uhtrupi ne warr turreht, ta-
labb ka tai paschâ deenâ scheit tumumâ zittu uhtrupi
turrehs, tad wiina tahs wirfspeeminnetas bahriau
mantas uhtrupes terminu taggad us to 4to Novem-
ber f. g. noliftufi, kas teem pirzejeem zaur scho teef
sinnamu darrihts. Satta'smuifchas pagasta teefa, tai
15tâ Oktober 1848. 3

(L. L. Pagasta wezzafaj's Gebdert Dowiz.
(N. 459.) C. Kleeberg, pag. teefas f'rihw. weetâ.

No Krohna Umburgas pagasta teefas tohp zaur scho
sinnamu darrihts, ka tai 29tâ Oktober f. g. Wiltu-
muifchas Grauschu mahjâs uhtrupi turrehs, fur sirgus,
gohmis, aitas, zuhkas, orramas un wiffadas mahju
leetas, labbibu u. t. j. pr. wairaksohlitajeem pahrdohs.
Krohna Umburgas pagasta teefa, tai 9tâ Oktober 1848.
(Nr. 808.) ††† Gutmann, teefas wezz.

Brunowski, pag. teefas f'rihw.

Zittas fluddinaschanas.

Tai 25tâ Oktober 1848 un tannis nahkamâs deenâs
pultsten 9 no rihta taps Kalnamuifchas mahzitaja
muifchâ ar Zelgawas wirfspilskunga teefas sekretehra
Kahribuhfchannu tahs pee ta nelaika mahzitaja Zimmer-
mann atstah'tas mantas peederrigas leetas, prohti:
selta gredseni un daschadas sudraba leetas, jaunâs
mohdes mehbeles no maggonu-, ohscha- un behrsa-
fokka, masi un leeli speegeli, seenas-, galda- un kab-
batas-pulksteni, kristalla, purzellan un glafhu leetas,
audel'is, weschâ, gultu-drahnas, rattu un kammanas,
sirgu-leetas un daschadas mahju-leetas, ka arri gohwju
lohipi, sirgi, aitas, zuhkas, putni, arrama leetas un
daschado labbibu, prett skaitamu naudu wairaksohlita-
jeem pahrdoh'tas; kas teem pirzejeem ar to sinnu tohp
fluddinahts, ka par tam irr gahdahts, ka winni sa-
wus sirgus un rattus tiklabb tai mahzitaja muifchâ,
ka arri tannis Khatafds Kalnamuifchas un Penkules
Krohgd's warr eeruhmeht, un turpatt prett mafku
preefch sewim ehst un ohderi sirgeem warr dabuhst.
Pee tahs atstah'tas mantas usnemschanas irr israhdi-
jees, ka tas nelaiks grahmatas un zittas leetas irr is-
leenejis, talabb tohp tee, ka rohlâs schahdas grah-
matas un leetas atroh'dahs, zaur scho luhgti, tahs
paschas 14 deenu fiarpâ tam no teefas par scho at-
stah'tu mantu eezeltam kuratoram, Kollegien-Uffeffor
kungam Berg, kas Zelgawas pilli dsihwo, nodoh't. 1

Teem schê appakschâ minneteem Kumberes sainnee-
keem irr trihs sirgi sagti: prohti: 1) Puttriau Andre-
jam Sweederim tai nakti no 26ta us 27tu September
f. g. gaischi dseltans ehrlis, 2½ gaddus wezs, ar
gaischi bruhnahm krehpehm un melnu asti; 2) Krimpu
Zehkham Zihpolam tai nakti no 4ta us 5tu Septem-
ber f. g. pah'ts schimmel pufschrlis, ar beesahm sil-
lahm krehpehm un plahnu fillu asti, kreifas aufs spizze
nogreefta un ta patte aufs preefchpuffe eegreefta, 5 gad-
dus wezs; 3) Diggu Zannim Schmelung tai nakti no
16ta us 17tu September f. g. tumfchi rud's ehrlis,
3½ gaddus wezs, ar tabdu paschu asti un krehpehm,
ar masu bleffi peere un s'ihws us kreifo preefch-
un labbo pakkafas-fahju. 3

B r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernias augstas waldischanas puffed: Hofrath de la Croix.